

WORKSHOP

MIND THE GAP

Cardiovasculair risicomanagement bij patiënten met een ernstig psychiatrische aandoening

CVRM Symposium • 6 oktober 2026

Nico Heesbeen-De Hoen, psychiater, Zuyderland MC & GGZ
Floris Vanmolkot, internist-vasculair geneeskundige, MUMC+
Inge Luu, internist-vasculair geneeskundige, MUMC+

Zuyderland
De zorg van je leven

Maastricht UMC+

Disclosure

	Floris Vanmolkot	Inge Luu	Nico Heesbeen – de Hoen
Belangenverstrengeling	N.v.t.	N.v.t.	Verwijsbelang ‘zinnig & zuinig’ richting Soma & Psyche spreekuurcentrum Zuyderland
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties	N.v.t.	N.v.t.	Lid van Caring Doctors (eitwittransitie naar 80% plantaardig)
•Sponsoring of onderzoeksgeld •Honorarium of andere (financiële) vergoeding •Aandeelhouder •Andere relatie, namelijk..	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

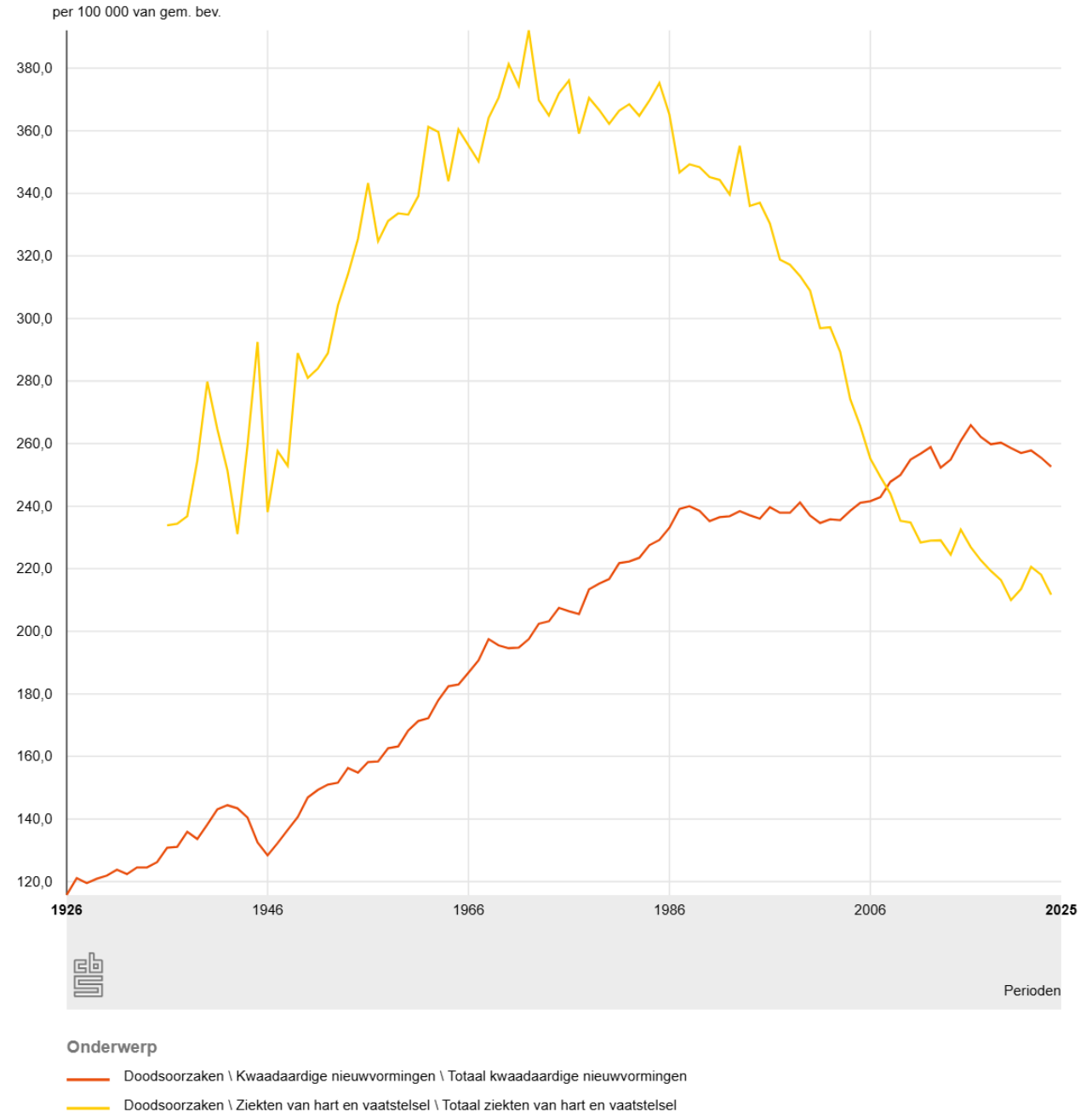
Welke gap?

- Mensen met een Ernstige Psychische Aandoening (EPA/Eng.: SMI) leven gemiddeld 15-20 jaar korter en sterven vaker a.g.v. een cardiovasculaire aandoening
- Dit t.g.v. een zgn. ‘aversief’ CV-risicoprofiel t.g.v. samenspel van biologische, patient-, zorgsysteem- en contextfactoren
- Gevolg hiervan is o.a. een 47% kleinere kans op invasieve coronaire procedures

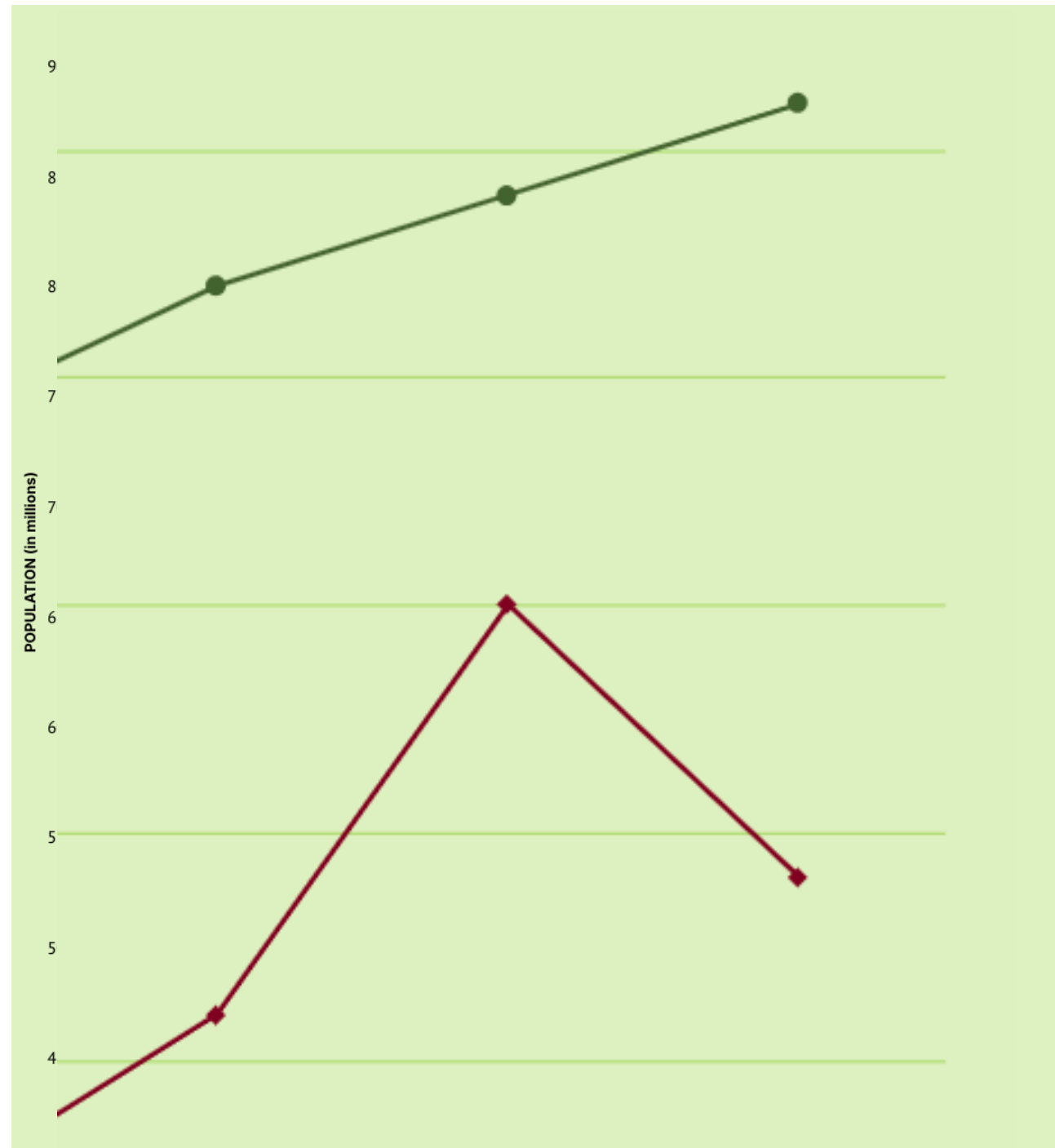
Relevantie

- In Nederland zijn er bijna 1,8 miljoen mensen met een hart- of vaatziekte.
- In 2024 overleden 38.000 mensen aan hart- en vaatziekten
- Hart- en vaatziekten zijn de nummer 2 doodsoorzaak in Nederland
- Een van de factoren die heeft bijgedragen aan het verminderen van hart- en vaatziekten is opportunistische- en systematische screening

Here's the gap

- In Nederland zijn er bijna 1,8 miljoen mensen met een hart- of vaatziekte.
- In 2024 overleden 38.000 mensen aan hart- en vaatziekten
- Hart- en vaatziekten zijn de nummer 2 doodsoorzaak in Nederland
- Een van de factoren die heeft bijgedragen aan het verminderen van hart- en vaatziekten is opportunistische- en systematische screening
- **Deze winst gaat helaas niet op voor mensen met EPA (sinds 2015):**

Mensen met EPA worden verwaarloosd vanuit het zorgsysteem 'as is'

RISICO

**Mensen met een EPA
leven 15-20 jaar korter**

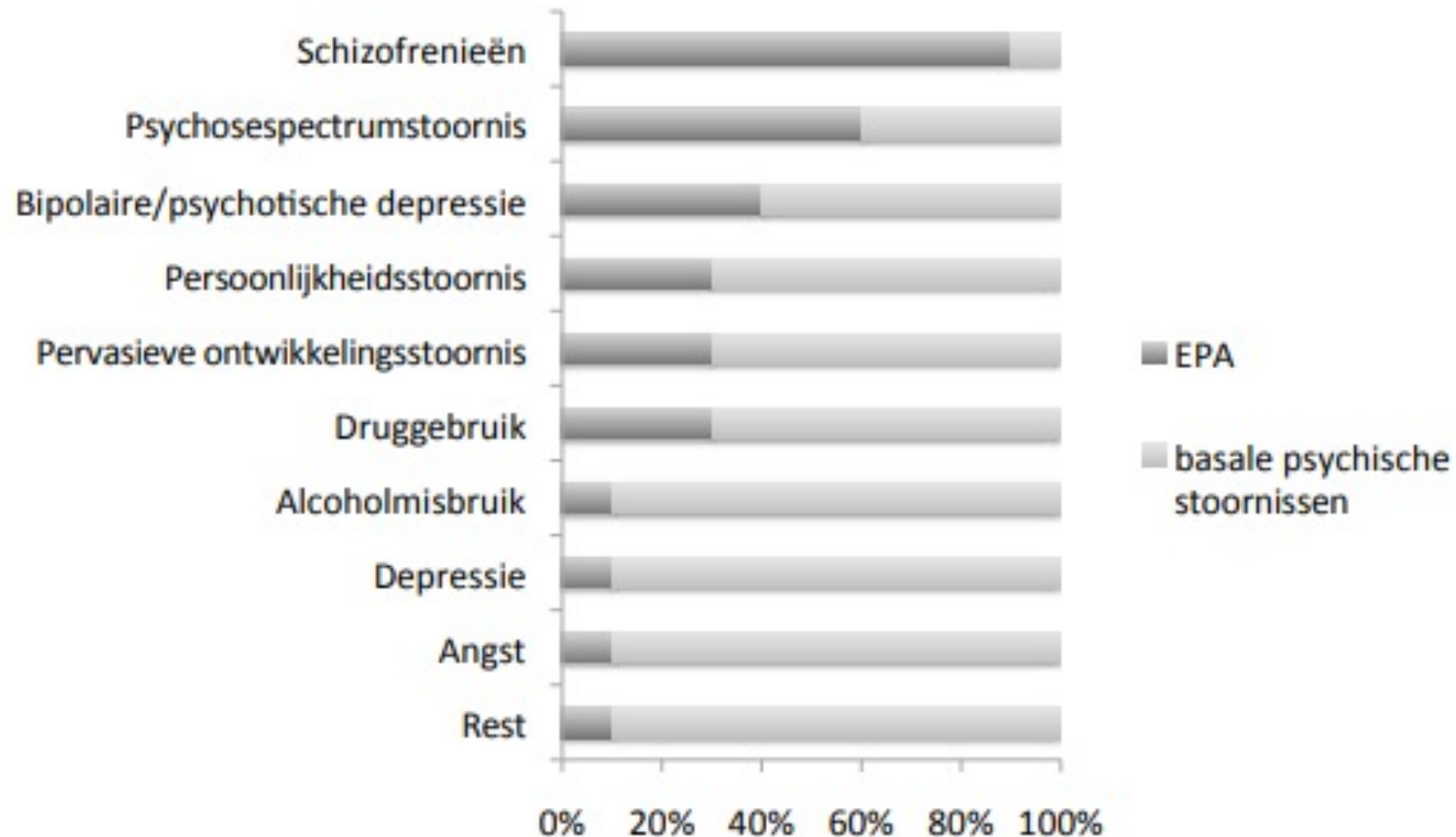
GAP

**Onderbehandeling van
CV aandoeningen bij
deze groep is hier
mede debet aan**

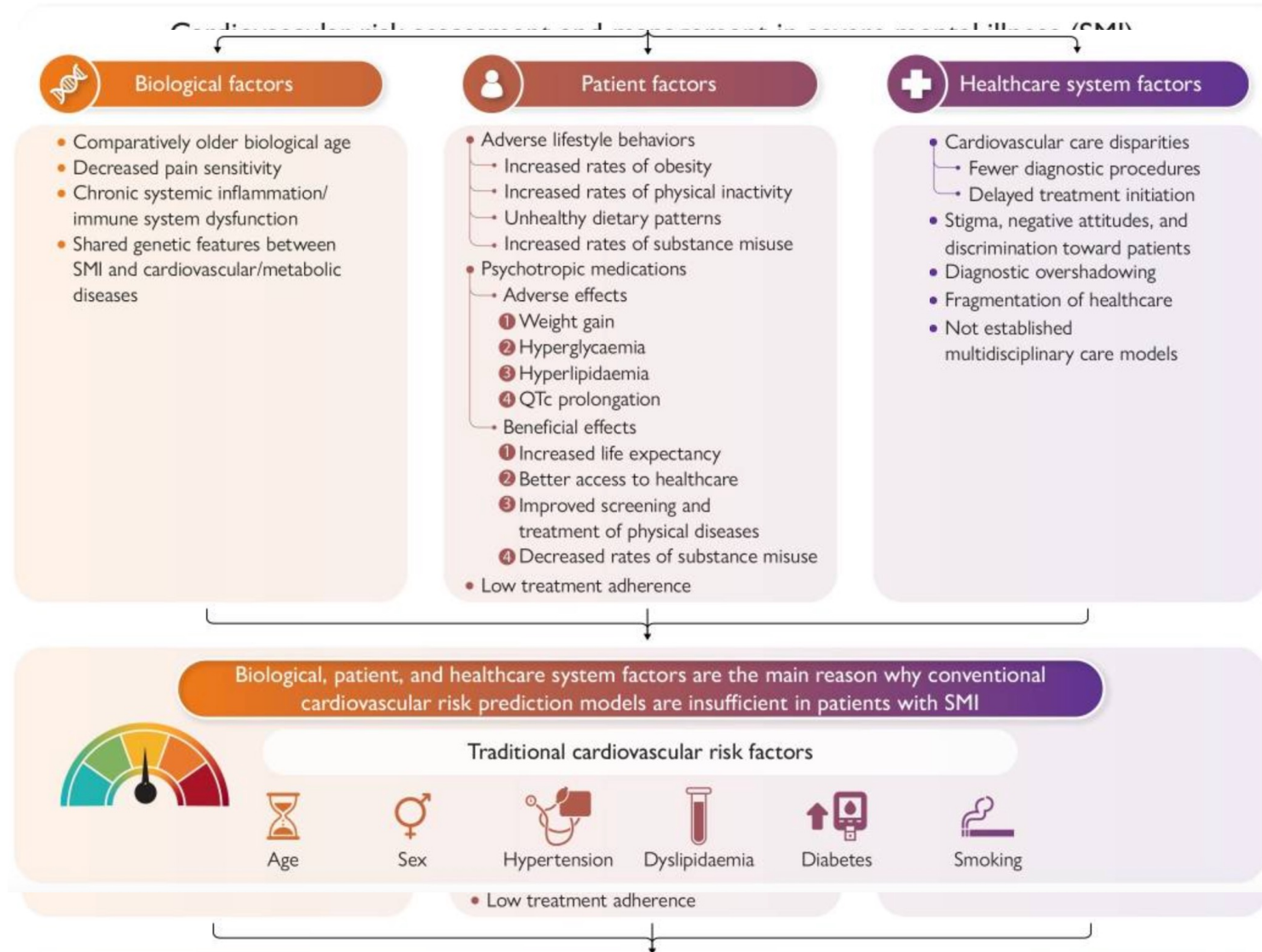
ACTIE

**Praktijkaanpassing is
mogelijk om deze
groep de zorg te
bieden die ze verdient**

FIGUUR 1 Consensususchatting van het percentage patiënten per psychiatrisch ziektebeeld dat onder EPA en onder 'basale psychische stoornissen' valt

Overzicht van uitdagingen

Overzicht van uitdagingen: in stukjes geknipt

Biological factors

- Comparatively older b
- Decreased pain sensiti
- Chronic systemic infla
immune system dysfur
- Shared genetic feature
SMI and cardiovascular
diseases

Patient factors

- Adverse lifestyle behaviors
  - Increased rates of obesity
  - Increased rates of physical inactivit
  - Unhealthy dietary patterns
  - Increased rates of substance misus
- Psychotropic medications
  - Adverse effects
    - 1 Weight gain
    - 2 Hyperglycaemia
    - 3 Hyperlipidaemia
    - 4 QTc prolongation
  - Beneficial effects
    - 1 Increased life expectancy
    - 2 Better access to healthcare
    - 3 Improved screening and
treatment of physical diseases
    - 4 Decreased rates of substance mi
- Low treatment adherence

Healthcare system factors

- Cardiovascular care disparities
  - Fewer diagnostic procedures
  - Delayed treatment initiation
- Stigma, negative attitudes, and
discrimination toward patients
- Diagnostic overshadowing
- Fragmentation of healthcare
- Not established
multidisciplinary care models

Uitdagingen in 'daily practice'; ervaringen in de zaal

Zaalsvraag:

Waar lopen jullie tegen aan in de omgang met en behandeling van mensen met EPA?

Vraag 2:

Welke kansen en mogelijkheden herken je?

Hoger cardiovasculair risico bij psychiatrische aandoeningen

EPA gaat gepaard met vroegtijdige sterfte

Ernstige psychiatrische aandoeningen: schizofrenie • bipolaire stoornis • ernstige depressie

≈ 2×

hogere cardiovasculaire mortaliteit

15–20

jaar

kortere gemiddelde levensverwachting

CV-ziekte is de belangrijkste oorzaak van oversterfte

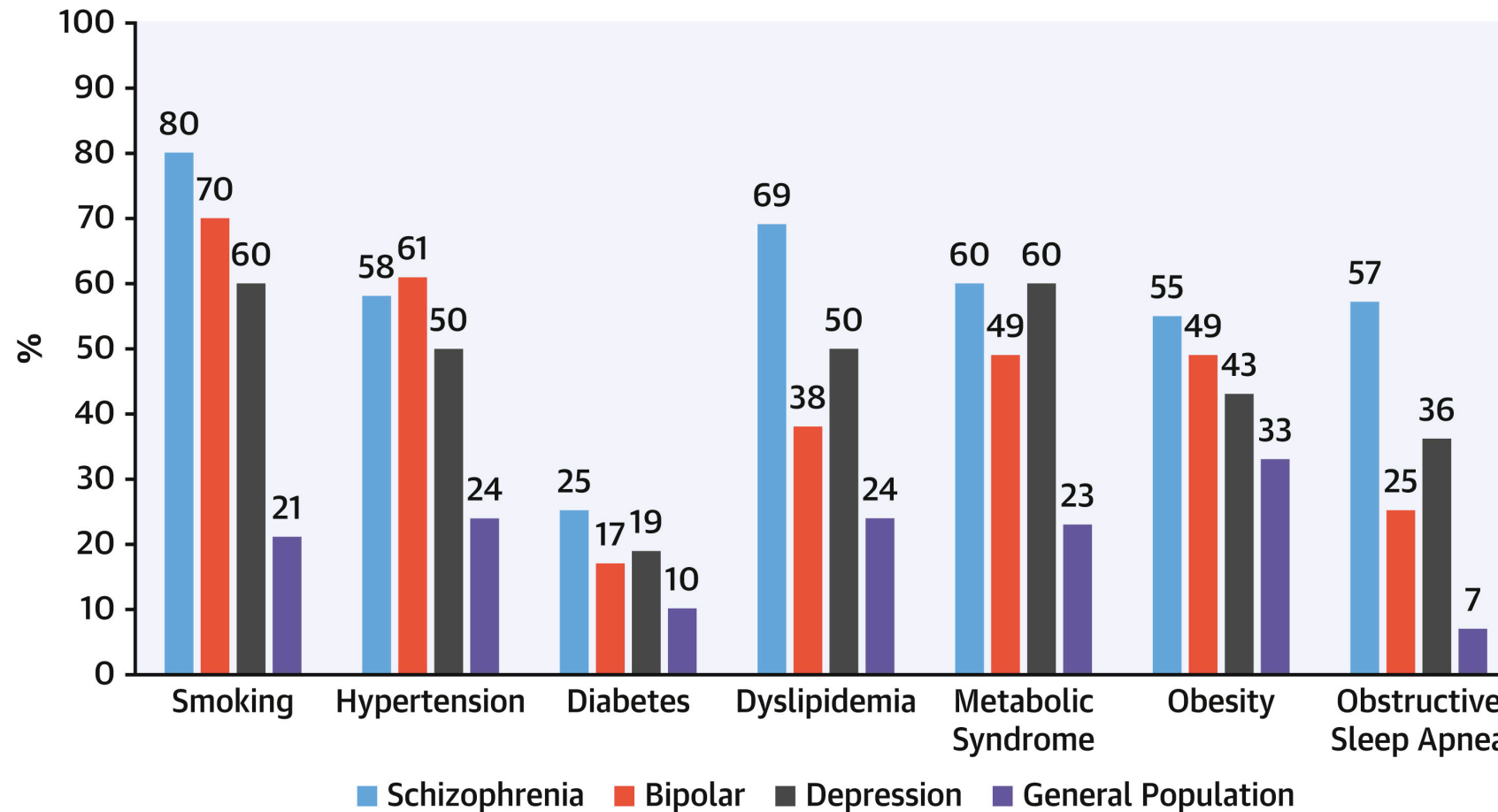
Bron: Goldfarb et al., JACC 2022

Waarom is het risico verhoogd?

Bron: Goldfarb et al., JACC 2022

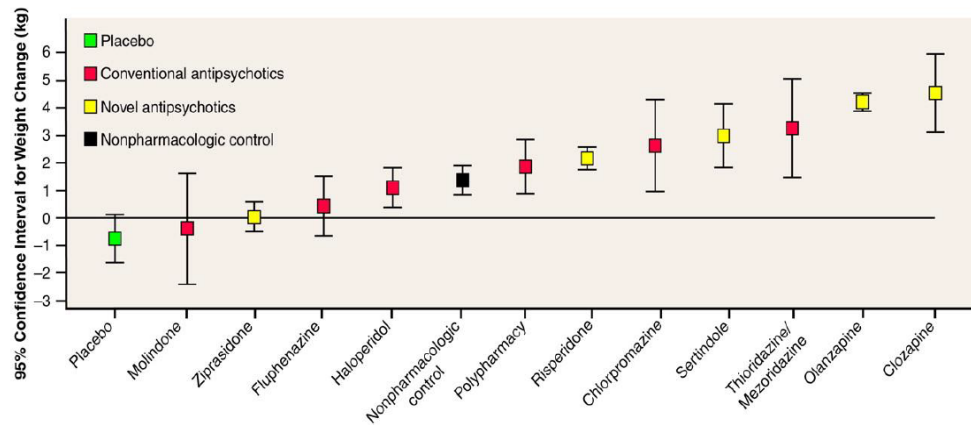
Cardiovasculaire risicofactoren bij patiënten met EPA

Bron: Goldfarb et al., JACC 2022

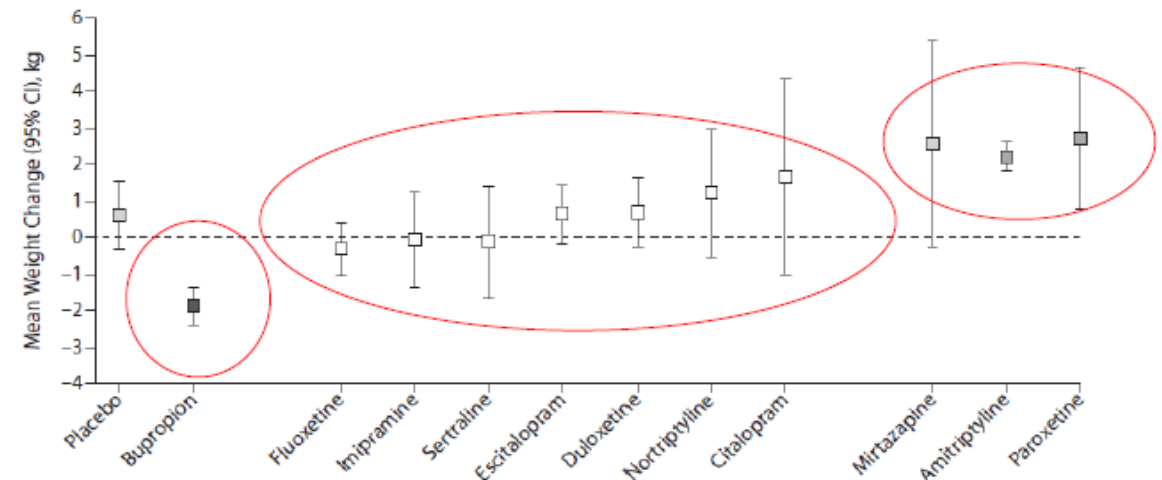
De rol van psychofarmaca

Gewichtstoename in 1^e 10 weken antipsychotica

Am J Psychiatry 1999;156:1686-1696

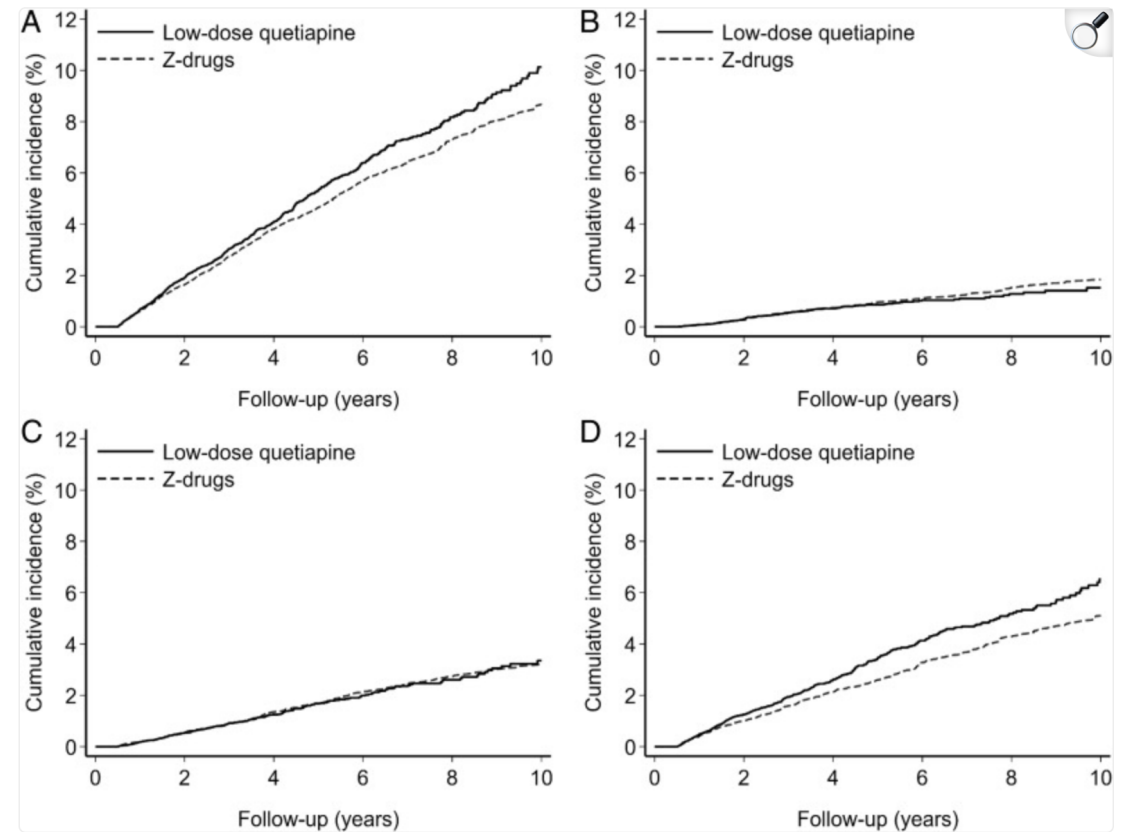
Figure 3. Weight Change During Maintenance Treatment With Different Antidepressants^a

Serretti J Clin Psychiatry 2010

De rol van psychofarmaca: ook bij lage doseringen!

Figure 1.

World Psychiatry. 2022 Sep 8;21(3):444–451.
doi: [10.1002/wps.21010](https://doi.org/10.1002/wps.21010)

Cumulative incidence of major adverse cardiovascular events with use of low-dose quetiapine compared to use of Z-drugs (intention-to-treat analysis using fine stratification weights). A: major adverse cardiovascular events, B: non-fatal myocardial infarction, C: non-fatal ischemic stroke, D: death from cardiovascular causes

Screening in de praktijk: richtlijn

Andere voorspellers van het risico op hart- en vaatziekten ...

Publicatiedatum: 02-09-2024

Beoordeeld op geldigheid: 01-09-2024

Uitgangsvraag

Welke risicofactoren, behalve de in de SCORE2-tabel opgenomen factoren, zijn van belang bij het schatten van het risico op hart- en vaatziekten en welke aandoeningen hebben een duidelijke invloed op het risico op hart- en vaatziekten?

Aanbeveling

Overweeg het bepalen van psychosociale risicofactoren tijdens een consult bijvoorbeeld door middel van gestandaardiseerde vragenlijsten, om bij twijfel over het risico op hart- en vaatziekten het risico aan te. Zie module 2.1.2 voor meer informatie over de risicofactoren en vragenlijsten.

Overweeg bij personen met ernstige psychiatrische aandoeningen een risicoprofiel op te stellen.

Overweeg een risicoprofiel op te stellen bij patiënten die worden of zijn behandeld voor kanker.

Tabel 2 | Risicotabel SCORE2 & SCORE2-OP

Tienjaarsrisico op hart- en vaatziekten (fataal en niet-fataal)

Bloeddruk	Vrouwen				Leeftijd	Mannen							
	Niet-rokers		Rokers			Niet-rokers		Rokers					
160-179	15	15	16	17	75-79	19	21	24	27	31	34		
140-159	13	13	14	15		16	18	21	23	25	28	30	
120-139	11	11	12	13		14	15	18	20	23	26	28	
100-119	9	10	10	11		13	14	15	17	15	17	19	22
160-179	10	11	12	12	70-74	15	16	18	19	22	24	26	28
140-159	9	9	10	10		14	15	16	16	18	19	21	23
120-139	7	7	8	8		11	12	13	14	14	16	17	18
100-119	6	6	6	7		8	8	9	10	12	13	14	15
160-179	8	8	9	9	65-69	11	12	12	13	15	16	17	19
140-159	7	7	7	7		10	10	11	11	13	14	15	16
120-139	5	6	6	6		8	9	9	10	11	12	13	13
100-119	5	5	5	5		7	7	7	8	9	10	11	11
160-179	6	6	7	7	60-64	8	9	10	11	13	14	15	17
140-159	5	5	5	6		8	8	9	9	10	11	13	14
120-139	4	4	4	5		6	7	7	8	9	10	10	11
100-119	3	3	4	4		5	5	6	6	7	8	9	10
160-179	4	5	5	5	55-59	7	7	8	9	10	12	13	15
140-159	3	4	4	4		5	6	7	8	9	10	11	12
120-139	3	3	3	3		5	5	6	6	7	8	9	10
100-119	2	2	3	3		4	4	4	5	6	6	7	8
160-179	3	4	4	4	50-54	5	6	7	8	9	10	11	13
140-159	3	3	3	3		5	5	6	6	7	8	9	10
120-139	2	2	2	3		4	4	5	5	6	6	7	8
100-119	2	2	2	2		3	3	3	4	4	5	6	7
160-179	2	3	3	3	45-49	4	5	6	6	7	8	10	11
140-159	2	2	2	3		4	4	5	5	6	7	8	9
120-139	1	2	2	2		3	3	4	4	4	5	6	7
100-119	1	1	1	1		2	2	3	3	3	4	5	5
160-179	2	2	2	3	40-44	3	4	5	5	6	7	8	10
140-159	1	1	1	1		2	3	3	4	5	5	6	8
120-139	1	1	1	1		2	2	3	3	3	4	4	5
100-119	1	1	1	1		1	2	2	2	3	3	4	4
Non-HDL cholesterol (mmol/L)													
3,0- 3,9 4,0- 4,9 5,0- 5,9 6,0- 6,9													
3,9 4,9 5,9 6,9													
Risico													
< 50 jaar													
50 - 69 jaar													
≥ 70 jaar													
laag													
matig verhoogd													
hoog													
< 2,5%													
≥ 2,5% - < 7,5%													
≥ 7,5%													
< 5%													
≥ 5% - < 10%													
≥ 10%													
< 15%													
≥ 15%													
Laag risico: aanbieden van medicamenteuze behandeling doorgaans niet aangewezen													
Matig verhoogd risico: aanbieden van medicamenteuze behandeling doorgaans niet aangewezen													
Speciale aandacht is gewenst bij jonge mensen in verband met het ilfmetrisico													
Hoog risico: overweeg medicamenteuze behandeling aan te bieden													

Laag risico: aanbieden van medicamenteuze behandeling doorgaans niet aangewezen
Matig verhoogd risico: aanbieden van medicamenteuze behandeling doorgaans niet aangewezen
Speciale aandacht is gewenst bij jonge mensen in verband met het lifetime risico
Hoog risico: overweeg medicamenteuze behandeling aan te bieden

De groepen met een zeer hoog risico vallen buiten deze tabel, zie daarvoor tabel 1

Wat neemt SCORE2 niet rechtstreeks mee?

SCORE2 gebruikt:

- Leeftijd en geslacht
  - Roken
- Systolische bloeddruk
- Non-HDL-cholesterol

Niet rechtstreeks meegenomen:

- Ernstige psychiatrische aandoening
- Antipsychoticagebruik en metabole bijwerkingen
- Diabetes, obesitas en lichamelijke inactiviteit als afzonderlijke invoervariabelen
- Psychosociale factoren, zoals sociale achterstand en beperkte toegang tot zorg

Wordt het risico voldoende opgespoord?

Nederlandse praktijkdata: Jakobs et al., 2020

**Adequate cardiovasculaire
risicoscreening** bij patiënten met
EPA en/of antipsychoticagebruik,
zonder aanvullende indicatie voor
jaarlijkse screening

8,5%

- Retrospectieve cohortstudie in Nederlandse huisartsenpraktijken.
- 1.705 patiënten in de analyse
- Risicofactoren: bloeddruk, BMI/gewicht, glucose en lipiden.
- Screening was aanzienlijk vaker adequaat bij patiënten met diabetes of bekende cardiovasculaire ziekte.

Klinische praktijk: van risico naar preventie

1. Screen vroegtijdig

Screen routinematig bij EPA, ongeacht leeftijd. Doe de eerste risicobeoordeling bij voorkeur vóór start van antipsychotica.

- Voorgeschiedenis HVZ/DM, familieanamnese, roken, alcohol, voeding, bewegen en medicatie.
- Bloeddruk, pols, lengte/gewicht, BMI en middelomtrek; glucose/HbA1c en lipiden.

2. Beoordeel het totale cardiovasculaire risico

Gebruik SCORE2/SCORE2-OP waar passend. Houd rekening met mogelijke onderschatting van risico bij EPA.

3. Monitor bij antipsychoticagebruik

- Controle bij start, na 12 weken en minimaal jaarlijks (ESC 2025)
- Bij cardiovasculaire risicofactoren ook na 6 weken na start of wijziging van antipsychoticum.

4. Zet bevindingen om in preventie

- Bespreek stoppen met roken en leefstijl
- Behandel hypertensie, diabetes en dyslipidemie
- Evalueer metabole en cardiovasculaire bijwerkingen van psychofarmaca

5. Organiseer geïntegreerde zorg

Samenwerking tussen huisarts, psychiater, internist en patiënt.

Strategies to Improve Cardiovascular Health

- Electronic health record support tools
- Multidisciplinary cardiopsychiatry teams
- Care networks for complex patients
- Promote mental health awareness
- Support collaboration between CV and psychiatric societies
- Increase research funding support
- Follow evidence-based treatment for CV disease

Bron: Goldfarb et al., JACC 2022

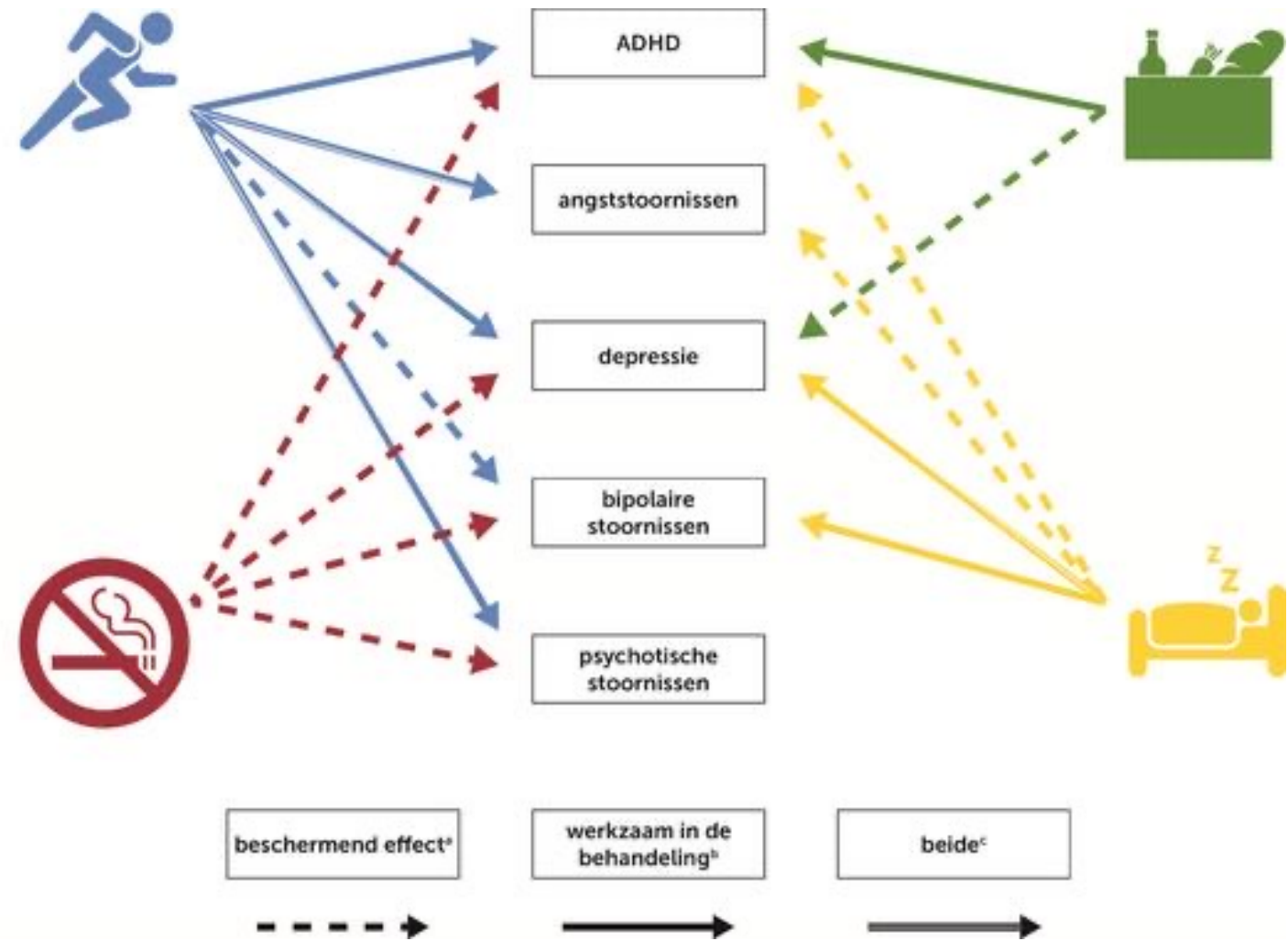
Kansen en mogelijkheden

Leefstijlinterventies bij mensen met EPA

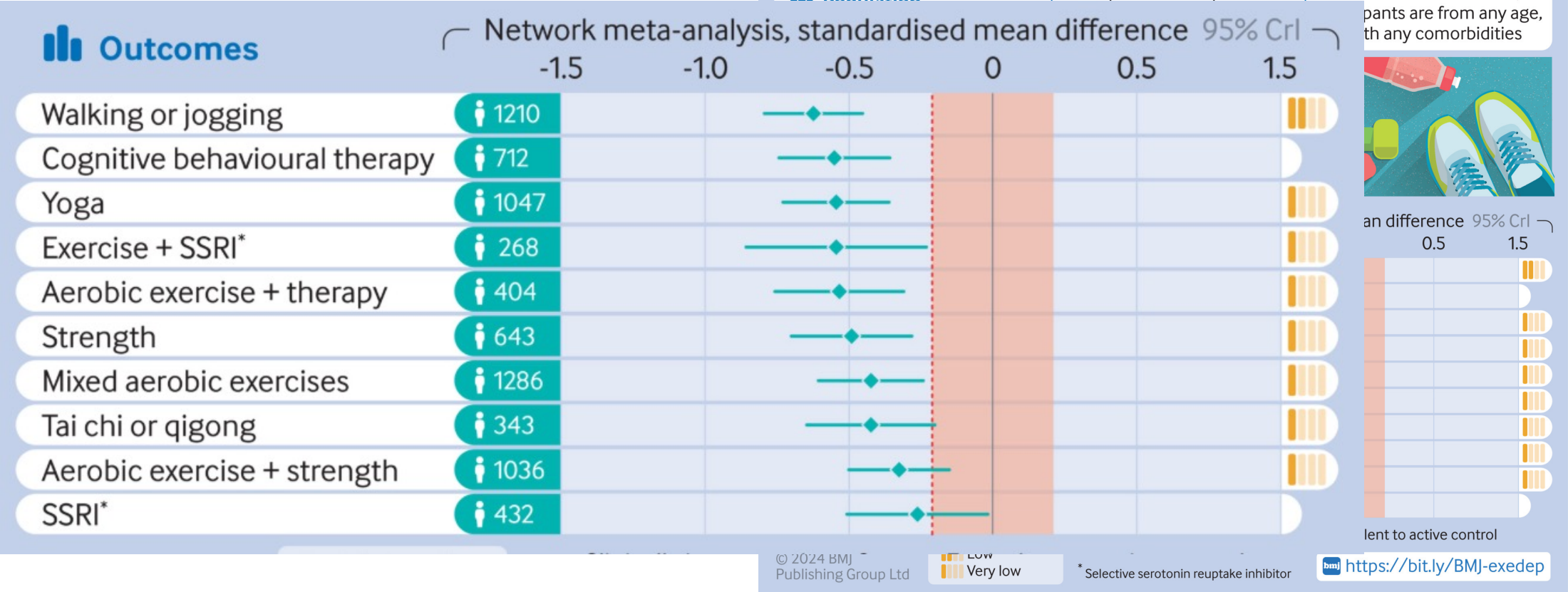
Kansen en mogelijkheden

Leefstijlinterventies bij mensen met EPA

Kansen en mogelijkheden

Leefstijlinterventies bij mensen met EPA

Kansen en mogelijkheden

Leefstijlinterventies bij mensen met EPA

Bewegen voor je brein

Ontdek hoe Runningtherapie van
Koempel Zorggroep **jou** helpt
Fysiek én Mentaal fitter te worden

Mogelijk gemaakt door

Wat is Runningtherapie?

Runningtherapie is een bewezen effectieve behandeling voor diverse psychische klachten. Hiervoor worden verschillende methoden ingezet, denk hierbij aan ademhalingstechnieken, gymnastiek, ervaren-leren, mental-coaching, kracht-oefeningen, loopscholing en rustige duurloop.

Voor wie is het?

- Mensen die in een vertrouwde groep willen sporten
- Mensen met spanningsklachten(stress, burn-out, angst, depressie)
- Iedereen die wil bewegen voor een fitter lichaam en meer rust in het hoofd
- Iedereen in de natuur wil bewegen
- Géén sportervaring vereist!
- **Deelname is GRATIS**

Waar en Wanneer is het?

- Groepen starten in Januari, April én September
- Er zijn groepen in de ochtend én avond
- Verschillende locaties in Geleen én Sittard

Gratis Aanmelden

 Koempel Zorggroep
 www.koempelzorggroep.nl
 06 343 050 65
 info@koempelzorggroep.nl

Mail direct:

Kansen en mogelijkheden

Leefstijlinterventies bij mensen met EPA

Home

Over ons

Aanbod

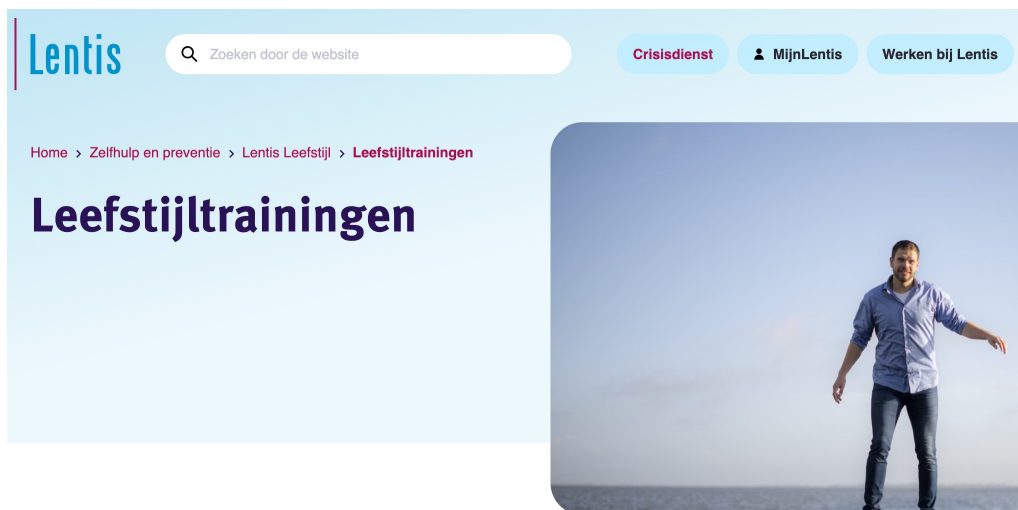
Agenda

Folders

Nieuws

Links

Contact

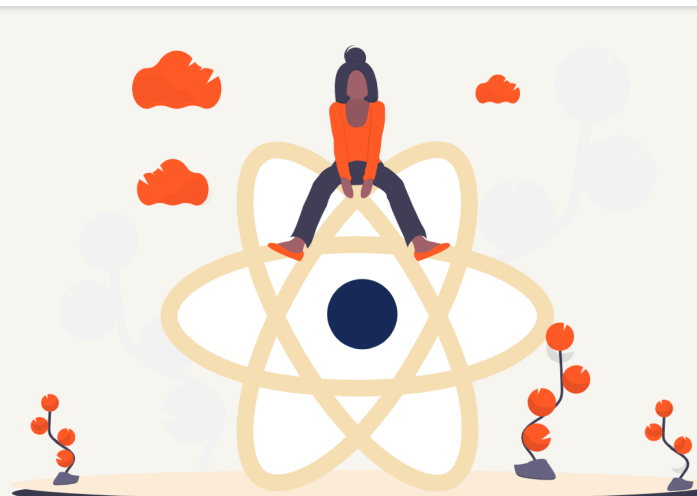

Lentis kan je helpen met verschillende trainingen om je leefstijl aan te passen of te verbeteren. We kijken naar je gedrag en proberen een leefstijl die niet wenselijk is te veranderen. Je leert als het ware nieuw gedrag aan. Je kunt vervolgens bepaalde patronen doorbreken en er bewust voor zorgen dat je niet terugvalt. Je kunt bij Lentis terecht voor onderstaande trainingen.

Leefstijlintroductie

Uit onderzoek blijkt dat er een verband is tussen psychiatrische aandoeningen en leefstijl. Een aanpassing in je leefstijl kan een positief effect hebben op psychiatrische klachten. Onder leefstijl valt onder meer voeding, beweging, ontspanning en sociale relaties.

De leefstijlintroductiegroep maakt deel uit van de intake-procedure van het Centrum Integrale

Body & Mind

Door externe omstandigheden wordt deze cursus niet op korte termijn ingepland. Inschrijven kan altijd; voor verdere info bel of app de LIV telefoon 06-5708 9895

De cursus

De cursus "Body & Mind" is een laagdrempelige en interactieve leefstijltraining in groepsverband voor het ontwikkelen en stimuleren van een gezonde leefstijl bij mensen met psychische klachten. Vaak leiden deze klachten, ook in combinatie met medicatie, tot een ongezonde levensstijl die overgewicht en een slechte conditie veroorzaakt.

- Bewustwording van je eetgewoontes en deze te veranderen
- Omgaan met "lekkere trek" en het toepassen van alternatieven
- Op een verantwoorde manier bewegen door een betere lichamelijke conditie
- Negatieve gevoelens en gedachten te herkennen die leiden tot een ongezonde levensstijl en hiermee omgaan

Opbouw cursus

De cursus is opgebouwd uit 8 bijeenkomsten van 2 uur. Deze vinden plaats op een locatie van Zuiderland GGZ.

De groep bestaat uit minimaal 8 en maximaal 12 deelnemers.

Kansen en mogelijkheden

Leefstijlinterventies bij mensen met EPA

Success rates in smoking cessation: Psychological preparation plays a critical role and interacts with other factors such as psychoactive substances

Bertrand Joly, PLOS October 11, 2017 <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0184800>

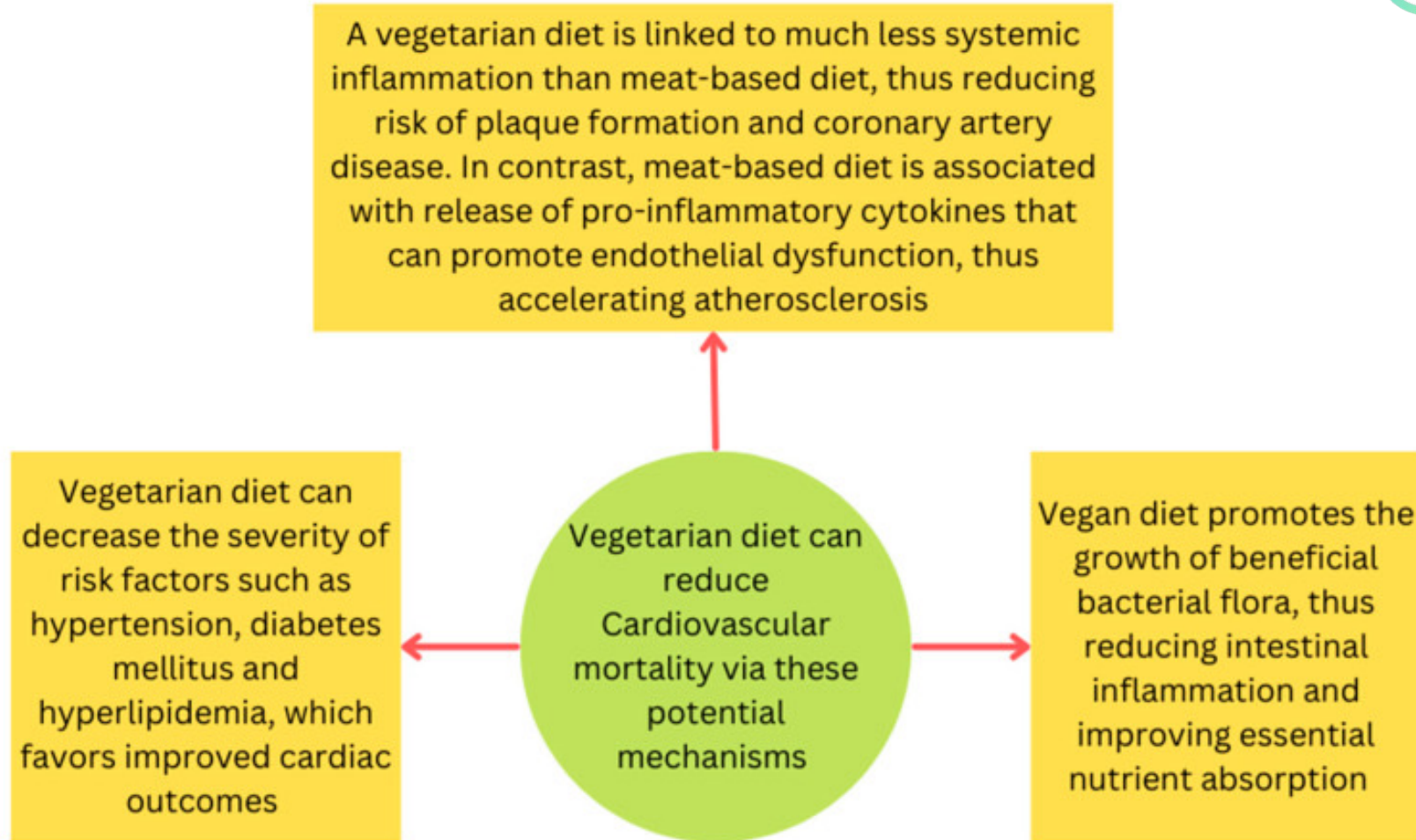

<https://projecten.zonmw.nl/nl/project/insistimplementatie-van-een-stoppen-met-roken-interventie-de-standaard-psychiatrische-zorg>

<https://www.zonmw.nl/nl/artikel/innovaties-die-het-dagelijks-leven-verbeteren>

Kansen en mogelijkheden

Leefstijlinterventies bij mensen met EPA

TAKE HOME

Wat nemen we mee naar de spreekkamer?

1. Mensen met EPA leven 15-20 jaar korter
2. Dit vraagt om actief en assertief beleid gericht op vermindering van het cardiovasculair risico
3. Leefstijlaanpassing is ook voor deze groep mensen haalbaar, maar vraagt meer investering voor een te verwachten vergelijkbaar rendement!

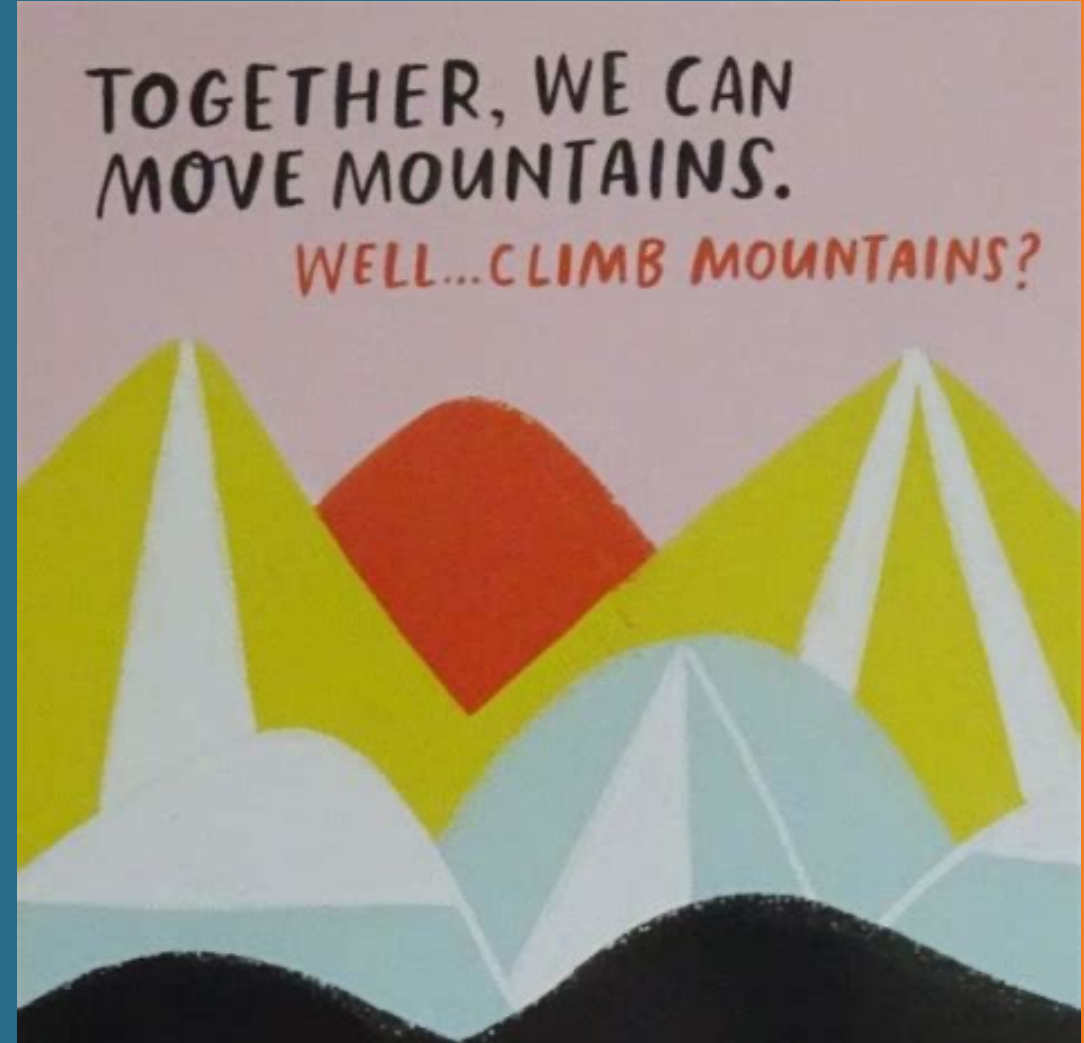

TABLE 1. Existential Postures of Vulnerability and Resilience to Illness^a

Vulnerability	Resilience
Confusion	Coherence
Isolation	Communion
Despair	Hope
Helplessness	Agency
Meaninglessness	Purpose
Cowardice	Courage
Resentment	Gratitude

^aThis listing of existential postures is not an exhaustive one but does include most that are of frequent concern for hospitalized medically ill patients.

Table 3 Clinically Significant Cytochrome 450 Mediated Drug-Drug Interactions Between Common Cardiovascular and Psychotropic Drugs				
Psychotropic Drug(s)	Cardiovascular Drug(s)	Interaction	Mechanism	Recommendations
Fluoxetine Fluvoxamine	Warfarin	Enhanced anticoagulant activity and increased risk for bleeding	Inhibitor of 2C9 mediated metabolism of warfarin	Monitor INR as well as signs and symptoms of bleeding and adjust dose as necessary
Carbamazepine	Warfarin	Decreased anticoagulant activity and efficacy	Inducer of 2C9 mediated metabolism of warfarin	Monitor INR and adjust dose as necessary
Citalopram Escitalopram Fluoxetine Fluvoxamine Duloxetine Bupropion	Carvedilol Metoprolol Propranolol	Increased exposure of beta-blocker	Inhibitor of 2D6 mediated metabolism of beta-blocker	Monitor heart rate; dose reduction of beta-blocker may be required
Fluvoxamine	Verapamil Nifedipine	Increased exposure of CCB	Inhibitor of 3A4 mediated metabolism of CCB	Monitor heart rate; dose reduction of CCB may be required
Fluvoxamine	Simvastatin	Increased plasma concentration of simvastatin	Inhibitor of 3A4 mediated metabolism of simvastatin	Monitor for signs and symptoms of myopathy and rhabdomyolysis; consider alternate statin
Alprazolam	Amiodarone	Increased bioavailability of alprazolam	Inhibitor of 3A4 mediated metabolism of alprazolam	Monitor cognition; consider alternate benzodiazepine, dose reduction of alprazolam
Cardiovascular Disease: JACC State-of-the-Art Review				
The drug-drug interactions listed in the table are not exhaustive. Clinicians should use reference tools or consult a clinical pharmacist as needed.				
CCB = calcium-channel blocker; INR = International Normalized Ratio.				

Bron: Goldfarb et al., JACC 2022

Table 4 Neuropsychiatric Effects of Common Cardiovascular Drugs

Drug Class	Examples	Adverse Effects	Therapeutic Uses
Alpha1-adrenergic antagonists	Terazosin, doxazosin, prazosin	Fatigue	PTSD (prazosin)
Beta-blockers	Atenolol, propranolol, metoprolol succinate	Sedation Fatigue Sleep disturbances	Akathisia Alcohol withdrawal PTSD Performance anxiety
Calcium-channel blockers	Amlodipine, diltiazem, verapamil	Fatigue	Bipolar disorder (verapamil)
Central alpha-adrenergic agonists	Clonidine	Sedation Fatigue Mood disturbances	ADHD Alcohol withdrawal Opiate withdrawal Tourette's syndrome
Class III antiarrhythmics	Amiodarone	Fatigue Depression Sleep disturbances Anxiety	
	Digoxin	Delirium Hallucinations Fatigue Depression	
Nicotinic agonists	Varenicline	Abnormal or vivid dreams Sleep disturbances Insomnia	
Vasodilators	Hydralazine	Fatigue Asthenia	

ADHD = attention deficit-hyperactivity disorder; PTSD = post-traumatic stress disorder.